Ombwdsmon
Ombudsman
Cymru · Wales

Eich cyf:		Gofynnwch am:	Michelle Morris
Ein cyf:	MAM/mm	☎	[redacted]
Dyddiad:	12 Rhagfyr 2023	✉	[redacted]

Peredur Owen Griffiths
Cadeirydd, y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

Trwy e-bost yn unig
SeneddCyllid@senedd.cymru

Annwyl Peredur

Adolygiad o'r Datganiad o Egwyddorion
Cyfeiriaf at eich llythyr o 18 Hydref am eich adolygiad o'r Datganiad o Egwyddorion. Diolch am ymgynghori â mi ar hyn.

Eglurder y sefyllfa ariannu yn y sector cyhoeddus
Mae eich llythyr yn archwilio rhai o'r heriau sy'n ymwneud ag amseriad ein Hamcangyfrif, yn benodol, lle nad yw'r amseru cyfredol yn cyd-fynd yn dda â digwyddiadau ariannol y DU. Cydnabyddaf fod y sefyllfa wedi'i chymhlethu gan oedi ac ansicrwydd o ran cyhoeddiadau a phenderfyniadau ariannol y DU, ond mae'r amseru presennol yn peri anawsterau. Caiff ein Hamcangyfrif ei pharatoi ym mis Medi, i'w hystyried gan eich Pwyllgor ym mis Hydref. Mae hynny 6 mis cyn dechrau'r flwyddyn. Pan fo cyllid cyhoeddus a chwyddiant yn ansicr ac yn gyfnewidiol, mae hynny'n golygu y gall rhagdybiaethau, er enghraifft ynghylch chwyddiant a dyfarniadau cyflog, fod yn sylweddol hen erbyn dechrau'r flwyddyn ariannol.

Annibyniaeth ar Lywodraeth Cymru a Chyllidebau Atodol.
Croesawaf eich sylwadau am annibyniaeth cyrff a ariennir yn uniongyrchol a'ch bwriad i egluro hyn ar dudalennau gwe eich Pwyllgor. Er y byddai mwy o eglurder yn ddefnyddiol, mae'r mater mwy sylweddol yn ymwneud â'r ddibyniaeth ar Lywodraeth Cymru i fwrw ymlaen â chyllideb atodol gan gorff a ariennir yn uniongyrchol yn dilyn cefnogaeth y Pwyllgor Cyllid. Fel y mae eich llythyr yn nodi, nid yw'n ofynnol i Lywodraeth Cymru ddod â chyllideb atodol yn ei blaen yn dilyn cyflwyniad gan gorff a ariennir yn uniongyrchol. Mae hynny, yn y bôn, yn herio'r egwyddor o annibyniaeth ac yn caniatáu i Lywodraeth Cymru wrthod cyllidebau atodol gan gyrff a ariennir yn uniongyrchol. Gan fod gan yr holl gyrff a

ariennir yn uniongyrchol ryw lefel o oruchwyliaeth dros Lywodraeth Cymru, nid yw hynny'n briodol.

Nid oes gennym unrhyw gronfeydd wrth gefn a dim arian i'w drosglwyddo drosodd, felly mae proses y gyllideb atodol o gryn bwysigrwydd i ni. Caiff ein cyllideb ei defnyddio gan mwyaf gan gostau staff ac yn bennaf gan adeiladau sefydlog a chostau TG. Felly, ychydig iawn o hyblygrwydd sydd gennym yn ein cyllideb ac mae'r camau cyfyngedig y gallem eu cymryd i wrthbwyso pwysau cost annisgwyl (er enghraifft, peidio â llenwi swyddi gwag) yn creu ansefydlogrwydd ac yn effeithio'n andwyol ar gyflenwi gwasanaeth. Proses y gyllideb atodol yw'r unig ffordd sydd gennym o reoli pwysau ariannol newydd sylweddol ac, os caiff ei chefnogi gan eich Pwyllgor, mae'n bwysig y caiff cynnydd ei wneud yn brydlon ar gyllidebau atodol.

Rwy'n croesawu'r ffaith bod Llywodraeth Cymru, hyd yma, wedi cymryd cyllidebau atodol a gynigiwyd gan gyrff a ariennir yn uniongyrchol ac a gefnogir gan eich Pwyllgor. Fodd bynnag, i roi sylw i'r risg hon i annibyniaeth, byddwn yn cefnogi diwygiadau i Reolau Sefydlog sy'n ei gwneud yn **ofynnol** i bob pwrpas i Lywodraeth Cymru fwrw ymlaen (yn amodol ar ganlyniad ystyriaeth eich Pwyllgor) â'r cyllidebau atodol a geisir gan gyrff a ariennir yn uniongyrchol, o fewn cyfnod penodol. Rwy'n ymwybodol efallai na chaiff y newid hwn ei gyflawni'n gyflym, ac yn y cyfamser, gallai fod yn ddefnyddiol pe bai eich Pwyllgor yn adrodd ar wahân ar gyllidebau atodol gan gyrff a ariennir yn uniongyrchol (yn hytrach nag ymgorffori hyn yn yr adroddiad ar eich gwaith craffu ar Gyllideb Atodol gyffredinol Llywodraeth Cymru) ac yn gwneud argymhelliad penodol i Lywodraeth Cymru bod cynnydd yn cael ei wneud ar gyllidebau atodol gan gyrff a ariennir yn uniongyrchol drwy'r Senedd o fewn cyfnod penodol. Byddai'r newidiadau hyn yn adlewyrchu ac yn cefnogi annibyniaeth cyrff a ariennir yn uniongyrchol. Byddent hefyd yn rhoi mwy o reolaeth i gyrff a ariennir yn uniongyrchol pan fyddant yn cyflwyno cyllidebau atodol yn ogystal â chaniatáu i'ch Pwyllgor ystyried materion yn annibynnol, yn hytrach na gweithio yn unol ag amserlenni Llywodraeth Cymru.

Gobeithiaf fod yr ymateb hwn yn gyfraniad defnyddiol i'ch ystyriaeth.

Yn gywir

Michelle Morris
Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus